

[Ks.] Krzysztof Zenon Wiśniewski, *Teologia Odkupienia kosmicznego w perspektywie trynitarnej*, Wydawnictwo Diecezjalne „Centrum Edukacyjne”, Legnica 2018, 442 strony (ISBN 978-83-64013-51-5)

Autor przywołanej książki zatytułowanej: *Teologia Odkupienia kosmicznego w perspektywie trynitarnej* jest kapłanem diecezji legnickiej, adiunktem Katedry Eklezjologii i Sakramentologii Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, wykładowcą teologii dogmatycznej i ojcem duchownym w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Legnickiej.

Prezentowana książka została podzielona na sześć rozdziałów. Pierwszy rozdział ukazuje różne religijne koncepcje wybawienia człowieka i świata od ciążącego mu zła. Zostały więc przedstawione tzw. „drogi zbawienia”, które funkcjonowały w społeczeństwach starożytnych, w okresie poprzedzającym dzieje biblijnego Izraela oraz w czasach im współczesnych. Autor odniósł się także do intuicji wspólnych całej ludzkości, która poszukuje odpowiedzi na postulaty swojej natury, na religijne pragnienia ludzkich serc. W tym rozdziale uchwycono również kosmiczne wymiary pozabiblijnej soteriologii.

Drugi rozdział przedstawia nawrócenie człowieka ku Bogu objawiającemu się człowiekowi i to ze względu na inicjatywę samego Boga. W biblijnym Izraelu „odkupienie” przestaje być jedynie ludzką koncepcją, bo staje się Bożą obietnicą. Poznanie tej obietnicy i sposobu jej realizacji będzie miało istotne znaczenie dla zrozumienia rzeczywistości, w której się spełni Boże słowo. W tym kontekście Autor starał się uchwycić rolę i znaczenie świata przyrody w obietnicy danej człowiekowi przez Boga. Szczególnie zostały podkreślone te elementy obietnicy, które pozwalają mówić o jej kosmicznym wymiarze.

Trzeci rozdział dotyczy kulminacyjnego momentu nawrócenia w dziejach człowieka i świata. Przedstawiono w nim tajemnicę odkupienia jako rzeczywistość opanowującą świat w Jezusie Chrystusie - Zwycięzcy Śmierci. Ta rzeczywistość została opowiedziana przez świadków Chrystusa za pomocą wielu zapożyczonych słów i obrazów. Przedstawiono misję Jezusa Chrystusa Syna Bożego, z wyakcentowaniem Jego synowskiej relacji do Boga Ojca w Duchu Świętym, i jej kontynuację w apostołowskiej wspólnotcie Kościoła. Dokonano także wyraźnego wskazania podstaw chrześcijańskiej teologii odkupienia kosmicznego.

Czwarty rozdział stanowi próbę określenia rdzennie chrześcijańskiej metody teologii odkupienia kosmicznego. Rozdział ten jest skonstruowany w ten sposób, że najpierw zostało potwierdzone znaczenie nawrócenia jako warunku możliwości właściwego posługiwania się treścią chrześcijańskiego orędzia. Za kryterium osądu wartości soteriologicznych wyjaśnień została przyjęta czytelność tajemnicy trynitarnej, czyli objawienia Ojca przez Syna w Duchu Świętym. Te wszystkie refleksje wskazują na istotną niezmienność i oryginalność w chrześcijańskiej i teologicznej metodzie patrzenia na świat. Dowodem oryginalności tej chrześcijańskiej drogi jest chociażby przywołanie przez Autora nauczania Ojców Kościoła i nauczycieli wiary z pierwszych wieków po wydarzeniach paschalnych.

Piąty rozdział skupia się na propozycji „Odkupienia”, na jaką wskazuje człowiekowi jego własna rozumna natura, postulując istnienie uzasadnienia roszczeń ludzkiego serca, które składają się na to, co nazywamy zmysłem religijnym, a co streszcza się w poszukiwaniu prawdy i sensu, sprawiedliwości i szczęścia. Poszukiwanie to dotyczy całego człowieka w jego kosmicznym otoczeniu. W rozdziale tym podkreślony został filozoficzny horyzont tych ludzkich dociekań, czyli zasięg ludzkich projektów zbawczych, do których nie zostało dopuszczone Chrystusowe Objawienie, albo zostało ono odrzucone, zwykle po uprzednim zdeformowaniu. W rozważaniach zwrócono uwagę na „dekonwersyjne” czy wręcz „perwersyjne” nastawienie do wydarzenia chrześcijańskiego, do samego Chrystusa i do faktu Kościoła. Pośród skrajnych możliwości, wybrano nihilistyczne (Mainländer, Nietzsche) i idealistyczne (Hegel, Martinetti) warianty „odkupienia” oraz synkretyczne oferty New Age. Na tle tak skonstruowanej syntezy skrajnych filozoficznych stanowisk ukazano oryginalne miejsce i znaczenie chrześcijańskiej teologii odkupienia świata.

Rozdział szósty analizuje przyrodniczy kontekst współczesnego teologicznego dyskursu o odkupieniu. Przystawiono zatem obecną wiedzę o wszechświecie, z położeniem akcentów na te elementy nowego obrazu świata, które stanowią nowe dobre „tworzywo” dla analogicznego wyjaśniania tajemnicy odkupienia. Szczególną uwagę zwrócono na naukowe warianty ocalenia/odkupienia świata. I właśnie w tym kontekście widzi się jeszcze lepiej absolutną oryginalność chrześcijańskiej metody odpowiadającej takiemu światu, jaki mamy.

Omawiana książka stanowi cenny przyczynek do pogłębionej refleksji chrystologicznej, zwłaszcza w jej aspekcie soteriologicznym. Cechuje ją interdyscy-

---

scyplinarność - świat religii i filozofii, modele współczesnej kosmografii oraz soteriologii - umożliwiającą opisanie rozumienia kosmicznego odkupienia w aspekcie działania Trójcy Świętej ad extra.

Prezentowane dzieło posiada wiele charakterystyk, które zbliżają je do podręcznika z zakresu soteriologii ogólnej, podręcznika/przewodnika po koncepcjach zbawczych. Należy mieć nadzieję, że wielu nauczycieli religii zechce po nią sięgnąć, gdyż naprawdę warto.

Henryk Ćmiel *OSPPE*